

दि. २, ३, ४ जून १९७८ ला बीड येथे झालेल्या युद्धादच्या दहा व्या वार्षिक रि

सादर केलेले राजकीय टिपणः

Minutes of 10th annual meet on 2, 3, 4 June 1978 at Beed.

भारतातील विषमतेवर आधारलेली जातिव्यवस्था आणि वर्गीय समाजव्यवस्थानिष्ठ कल्पना स्वातंत्र्यशील, समतेवर आधारलेला समाज निर्माण करणे आणि भारतात सम्यक समाजवादी क्रांती घडवून आणणे हा युद्धादचा संकल्प आहे.

युद्धाद अंक राजकीय संघटना अ आहे. तत्त्वतः संसदीय लोकशाही निर्णयप्रक्रिया मान्य असून सुध्दा श्रमिकांच्या व दलित्यांच्या मजबूत संघटना बांधून संसदबाह्य स्वरूपाची क्रांतिकारी चळवळ सुमारण्याचे अदिष्ट युद्धादने डोळ्यापुढे ठेवले आहे. त्याशिवाय देशात खरोखरीच सम्यक समाजवादी क्रांती घडून येणार नाही असा आम्हांला विश्वास वाटतो.

अंक राजकीय संघटना या नात्याने भारतातील राजकीय परिस्थितीचे व तदनुषंगाने आर्थिक व सामाजिक परिस्थितीचे विश्लेषण आणि मूल्यमापन करणे आवश्यक वाटते.

भारताला स्वतंत्र मिळाल्यानंतर देशातील प्रमुख राष्ट्रीय प्रवाह म्हणून स्वातंत्र्य-चळवळीचा व तरसा सांगत काँग्रेस पक्ष सत्तेवर आला. याचाच परिणाम म्हणून स्वातंत्र्य चळवळीत सहभागी झालेल्या देशातील श्रमिकांच्या व दलित्यांच्या आशाआकांक्षांची दखल येथील प्रस्थापित वर्गाना द्यावी लागली. म्हणूनच त्यांनी संसदीय लोकशाहीचा स्वीकार केला. प्रारंभीच्या काळात तत्त्वतः कधी समाजवादी तर कधीसंमिश्र स्वरूपाच्या कल्याणकारी अर्थव्यवस्थेचा पुरस्कार काँग्रेसने केला. परंपु प्रत्यक्षात मात्र येथील उच्चवर्गीय, मक्तेबाज मंडळदार, छोटे मंडळदार, बडे बागायतदार, जमीनदार आणि सरजामदार यांच्याच हितांसाठी घाचे रक्षण करत मध्यममार्गी धोरणाचा अवलंब केला गेला.

गेल्या तीस वर्षांतील या धोरणाचा परिपाक म्हणून देशातील परिस्थिती खूपच अस्वस्थ बिकट होत गेली. चलनवाढ, मडकती म्हागाजी, बेकारी, गरजेच्या वस्तूंची टंचाजी यांच्या टाचेखाली देशातील सामान्य गरीब जनता मारली जात होती. सामाजिक तणाव वाढत जाऊन सर्वेण व दलित्यांच्यातील संघर्षाने तीव्र स्वरूप धारण केले होते. दलित्यांवरील अत्याचाराचे प्रमाण वाढत होते. धार्मिक दंगली, माधिक वाद, यानाशुधाण आले होते. समाज जीवनाच्या प्रत्येक अंगामध्ये प्रष्टाचाने घेमान घातले होते. संपूर्ण देशातील परिस्थिती स्फोटक बनली होती.

याअसंतोषाला पहिली वाचा गुजरातच्या विद्यार्थी फोडली. पाठोपाठ बिहारच्या विद्यार्थी आंदोलन सुमारले. जयप्रकाश नारायण यांचे मार्गदर्शन व नेतृत्व विद्यार्थी स्वीकारले आणि प्रष्टाचाराविरुद्ध सुरू झालेली ही चळवळ व्यापक करण्याचा त्यांनी प्रयत्न केला. शहरातून न ग्रामिण भागाकडे आणि विद्यार्थींकडून सर्वसामान्य जनतेपर्यंत ही चळवळ नेण्याचा खटाटोप सुरू झाला. बिहारमध्ये चळवळ जोर धरू लागली. देशाच्या अंतर भागातही अशी चळवळ सुमारण्याचा जयप्रकाशानी प्रयत्न केला. त्यात त्यांना अल्पसे यशही आले. देशातील विरोधी पक्षांनी या चळवळीला पाठिंबाही दिला.

त्याच सुमारास अलाहाबाद हायकोर्टाचा निकाल जिंदिरा गांधी यांच्या विरोधात लागला. त्यांच्या पक्षामध्ये या घटनेचे अल्लसुल्ल पडसाद सुमारले. देशात या घटनेवर तीव्र प्रतिक्रियाही येत होती. तसेच गुजरात विधान संवेदन निवडणुकात काँग्रेस पक्षाचा संपूर्ण पराभव होऊन जनताआघाड सत्तेवर आली. अशा सर्व बाजूने झालेल्या कोडीतून मार्ग काढण्यासाठी जिंदिरा गांधींनी आणीबाणी पुकारली.